

Komunikat

dotyczący okresów przejściowych w procesie dostarczania informacji do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o tzw. „transakcjach ponadprogowych” wynikających z przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2018 r., poz. 723 i 1075)

Z uwagi na:

- zbliżający się termin wejście w życie przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu tj. 13 lipca 2018 r. (zwanej dalej „ustawą”),
- pojawiające się w pytań/wątpliwości instytucji obowiązanych (zwane dalej „IO”) dotyczących obowiązków raportowania do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (dalej zwany „GIIF”) informacji o tzw. „transakcjach ponadprogowych” czyli transakcji raportowanych wyłącznie ze względu na ich wartość (w ustawie wymienionych w art. 72),
- trwający etap uzgodnień i konsultacji publicznych projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie przekazywania informacji o transakcjach oraz formularza identyfikującego instytucję obowiązaną wydawanego na podstawie art. 78 ust. 3 ww. ustawy,
- trwający proces konsultacji z IO projektów wzorów dokumentów elektronicznych, o których mowa w art.78 ust.2 ww. ustawy,

Generalny Inspektor Informacji Finansowej przedstawia poniżej opis zmian w procesie przekazywania i przyjmowania informacji o transakcjach ponadprogowych i formularza identyfikującego IO (w tym danych), który jest przekazywany do GIIF.

1) Stan do 13 lipca 2018 r. i kwestia „rejestru”

Zasady raportowania informacji o tzw. „transakcjach ponadprogowych” uregulowane są w art. 8 ust. 1 i w art. 12 obowiązującej ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2017 r. poz. 1049, z 2018 r., poz. 650, poz. 1075), która wraz z definicją pojęcia transakcji (art. 2 pkt 2 tej ustawy) określa zakres informacji i terminy dostarczania informacji do GIIF. Uzupełnieniem przepisów ustawowych w tym zakresie, stanowią regulacje zawarte w przepisach wykonawczych do ww. ustawy tj. *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 września 2001 r. w sprawie określenia wzoru rejestru transakcji, sposobu jego prowadzenia oraz trybu dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej* (Dz.U. z 2001 r., Nr 113, poz. 1210), które określają strukturę zapisu elektronicznego i papierowego, strukturę i zasady budowy plików oraz tryb dostarczania przedmiotowych informacji do GIIF. Na podstawie ww. przepisów informacje o „transakcjach ponadprogowych” są przekazywane do GIIF jako kopie informacji gromadzonych przez IO w obowiązkowo prowadzonym rejestrze.

Wraz z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu **tj. od 13 lipca br. IO nie będą zobowiązane do prowadzenia rejestru transakcji.**

Ustawa przewiduje jedynie okres przejściowy do przechowywania informacji już zgromadzonych w rejestrach (art. 187 ustawy).

Zgodnie z nowymi zasadami GIIF będzie wymagał przekazywania danych w odpowiednim formacie. Ustawodawca nie zdecydował się na zdefiniowanie formatu danych w rejestrze/rejestrach, w których gromadzi/przechowuje je IO.

2) **Stan docelowy od 13 lipca 2019 r.** charakteryzuje się następującymi cechami:

- a) zmieniony sposób wskazywania kategorii transakcji ponadprogowych do raportowania. Zrezygnowano z odwołania się do definicji transakcji, w zamian natomiast wprowadzono enumeratywnie wymienione cztery rodzaje transakcji podlegających raportowaniu tj. wpłaty/wypłaty gotówkowe, transfery – w tym z zagranicy, kupno/sprzedaż (zamiana) środków dewizowych, czynności notarialne (art.72 ust. 1-4 ustawy);
- b) zmieniona częstotliwość raportowania (zamiast jak dotychczas określenia terminu raportowania do 14 dnia następnego miesiąca wprowadzono raportowanie w terminie 7 dni od „zdarzenia” (art. 72 ust. 5 ustawy).
- c) nieznacznie zmieniony zakres raportowanych danych w ramach pojedynczej informacji o transakcji poprzez:
 - o uporządkowanie zakresu danych identyfikacyjnych podmiotów (art.36 ustawy),
 - o rozróżnienie sytuacji (i zakresu danych – art. 36 ustawy) dla podmiotu/strony transakcji:
 - klienta,
 - nie-klienta,
 - o wskazanie w ustawie (art.72 ust. 6) zakresu danych do rekordu pojedynczej informacji o transakcji (w tym nowe pole: informacja o tytule transakcji).
- d) rezygnacja z papierowego przekazu informacji do GIIF (wyjątek stanowi przewidziana w § 4 ust. 3 projektu rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie przekazywania informacji o transakcjach oraz formularza identyfikującego instytucję obowiązującą* sytuacja potwierdzania danych przekazanych elektronicznie, jedynie w ściśle określonych okolicznościach).
- e) nowa funkcja formularza identyfikującego (dawniej identyfikacyjnego):
 - uporządkowano informacje w formularzu identyfikującym, w tym dane pracowników IO odgrywających szczególną rolę w procesie przekazywania informacji do GIIF (m.in. dane kontaktowe pracownika, o którym mowa w art. 8 ustawy, tj. pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności instytucji obowiązanej, oraz innych pracowników odpowiedzialnych za realizację przepisów ustawy, których IO chce wskazać do kontaktów z GIIF),

- umożliwiono korzystanie z pośrednictwa w procesie raportowania do GIIF informacji o transakcjach ponadprogowych poprzez wskazanie danych podmiotu pośredniczącego, o którym mowa w art. 73 ust. 1 ustawy,
 - wprowadzono zasadę aktualizacji danych kontaktowych w formularzu, ze względu na elektroniczny kanał wymiany dokumentów pomiędzy IO i GIIF (w tym żądań wstrzymania transakcji / blokad rachunków).
- f) oddzielenie wzoru dokumentu elektronicznego od przepisów rozporządzenia regulującego tryby przekazywania danych (wydawanego na podstawie art. 78 ust 3 ustawy).
- Przedmiotowe rozporządzenie ma regulować sposób sporządzania i przekazywania informacji o transakcjach, o których mowa w art. 72 ustawy oraz formularza identyfikującego, o którym mowa w art. 77 ustawy, a także tryb ich przekazywania. Przekazywanie tych informacji następować ma z wykorzystaniem wzorów dokumentów elektronicznych, co wiąże się m.in. z:
- opublikowaniem wzoru dokumentu elektronicznego w centralnym repozytorium,
 - wykorzystaniem „xml” jako jedyne formatu pliku (brak „txt” w porównaniu do sytuacji obecnej),
 - przygotowaniem różnych wariantów wzoru dokumentu („schemy xml”), w celu lepszego dostosowania do różnych rodzajów raportowanych informacji i raportujących IO.
- g) rozszerzenie funkcjonalności systemu teleinformatycznego GIIF w zakresie przyjmowania danych od IO, poprzez wprowadzenie trybu przekazu opartego o usługi sieciowe, co umożliwić ma docelowo maksymalną automatyzację procesów przekazywania informacji do GIIF.

3) Okres przejściowy wynikający z art. 183 i art. 184 ustawy został przez ustawodawcę podzielony na dwie części.

1. Okres przejściowy I

Od 13 lipca 2018 r. do 13 października 2018 r.

do nowych IO [tj. IO niebędących instytucjami obowiązanyymi, o których mowa w dotychczas obowiązującej ustawie, tj. ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. *o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1049)] - art. 72 ustawy nie stosuje się (art. 184 ust. 1 ustawy).

Nowe IO nie przekazują w tym okresie do GIIF informacji o transakcjach ponadprogowych.

Instytucje obowiązane będące IO na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów „przekazują informacje, o których mowa w art. 72, oraz formularze, o których mowa w art. 77 ust. 1 ustawy, zgodnie z przepisami dotychczasowymi” (art. 183 ustawy).

2. Okres przejściowy II

Od 13 października 2018 r. do 13 lipca 2019 r. – IO będące instytucjami obowiązanyymi na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów mają wybór:

- a. mogą rozpocząć przesyłanie informacji na zasadach określonych dla „stanu docelowego”
- lub
- b. przesyłają informacje na zasadach określonych dla „okresu przejściowego I”

3. Dodatkowe informacje dotyczące okresu przejściowego I

Należy podkreślić, że w art. 183 ustawy zwrot „zgodnie z przepisami dotychczasowymi” użyty jest w kontekście procesu „przekazywania informacji” do GIIF (innego niż proces gromadzenia informacji przez IO). Na proces przekazywania informacji składają się:

- a. tryb przekazywania,
- b. format przekazywanych danych,
- c. częstotliwość/termin przekazywanych danych

oraz proces przekazywania dotyczy informacji o określonym

- d. zakresie przekazywanych danych.

Przepis stanowi, że „zgodnie z przepisami dotychczasowymi” są przekazywane informacje, o których mowa w art. 72 (i formularz, o którym mowa w art. 77 ust.1 ustawy). Zatem przepis przejściowy ogranicza przesyłanie danych „zgodnie z przepisami dotychczasowymi” do tych danych, których zakres wynika z art. 72 i 77 ust.1 ustawy. To ustala zakres przekazywanych danych, zaś pozostałe aspekty przekazywania są zdeterminowane przez dotychczasowe przepisy. Oznacza to, że informacje o transakcjach ponadprogowych i formularze identyfikacyjne są w tym okresie przekazywane:

Ad. a. w obowiązujących dotąd trybach, tj.:

informacje o transakcjach:

- elektronicznie przez stronę www SIGIIF (formularz karty transakcji lub *upload* pliku z danymi),
 - elektronicznie jako załącznik do e-mail’a przesyłanego do SIGIIF,
 - papierowo jako kopia karty transakcji wg obowiązującego wzoru,
- formularz identyfikujący: papierowo wg obowiązującego wzoru lub elektronicznie na stronie www SIGIIF;

gdyż tak „dotychczasowe przepisy” w postaci „rozporządzenia rejestrowego” określają tryb i sposób przekazywania danych do GIIF.

Ad. b. z wykorzystaniem dotychczas obowiązujących wzorów/formatów, tj. plik „xml” lub „txt” oraz papierowy wzór karty transakcji i formularza identyfikującego wg załączników do obecnie obowiązującego rozporządzenia,

gdyż tak „dotychczasowe przepisy” w postaci rozporządzenia rejestrowego określają tryb i sposób przekazywania danych do GIIF.

Ad.c. z dotychczas obowiązującą częstotliwością/terminami, tj. transakcje ponadprogowe – do 14-ego następnego miesiąca po wykonaniu transakcji),

ponieważ tak stanowią „dotychczasowe przepisy” tj. art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (dotychczas obowiązującej ustawy).

Ad.d. w zakresie zdeterminowanym przez art. 72 (i art. 77) ustawy;

gdyż przepis przejściowy (art. 183 ustawy) przesyłanie danych „zgodnie z przepisami dotychczasowymi” ustanawia dla tych danych, których zakres wynika z art. 72 (i 77 ust. 1) ustawy.

4. Zasady postępowania w przypadku różnic pomiędzy zakresem raportowanych danych określonym w dotychczasowych przepisach, a zakresem określonym w art. 72 ustawy.

a. Sytuacja, gdy zakres danych dla pojedynczej transakcji dotychczas obowiązujący jest szerszy niż zakres określony przez art. 72, a w dotychczasowych przepisach dany element (który w art. 72 nie występuje) jest wymagany.

W takim przypadku dany element nie będzie wymagany - w systemie teleinformatycznym GIIF przyjmującym dane od IO zmieniony zostanie walidator.

b. Sytuacja, gdy zakres danych dla pojedynczej transakcji określony przez art.72 jest szerszy niż struktura/format danych w dotychczasowych przepisach, tj. w zakres określony przez art.72 wchodzi element, który nie ma odpowiednika w strukturze/formacie danych w przepisach dotychczasowych.

Dotyczy to elementu „tytuł transakcji” – w art.72 jest to „pole wymagane”. W takim przypadku dany element przy raportowaniu danej transakcji powinien zostać umieszczony w polu „uwagi” (jest pozyskiwany/gromadzony ze względu na przepisy nowej ustawy i przekazywany wg zasad określonych w dotychczasowych przepisach).

c. Sytuacja, gdy art.72 ustawy nie wymaga raportowania informacji o transakcji, która wg przepisów dotychczasowych podlegała raportowaniu.

W takim przypadku informacja o takiej transakcji nie jest raportowana.

d. Sytuacja, gdy art.72 ustawy wymaga raportowania informacji o transakcji, która wg przepisów dotychczasowych nie podlegała raportowaniu.

W takim przypadku informacja o takiej transakcji jest raportowana począwszy od wejścia w życie obowiązku raportowania, tj. od 13 lipca 2018.

4) Raportowanie informacji o transferze środków pieniężnych spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz odbiorcy, którego dostawcą usług płatniczych jest instytucja obowiązana.

Informacje o transferze środków pieniężnych spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz odbiorcy, którego dostawcą usług płatniczych jest instytucja obowiązana są raportowane, gdyż wchodzą w zakres zdefiniowany w art.72 ustawy. Informacja o tego rodzaju transakcji, ze względu na art. 183 ustawy, powinna zostać przekazana z wykorzystaniem dotychczas obowiązującego formatu danych (w szczególności kod rodzaju transakcji = 05) W związku z odmienną sytuacją IO w zakresie posiadanych informacji o transakcji, system teleinformatyczny GILF przyjmujący dane raportowane przez IO będzie stosował w tym przypadku dostosowane reguły walidacyjne, w szczególności dane podmiotu zlecającego wykonanie transakcji (wg nomenklatury obowiązującej w dotychczasowych przepisach) nie będą wymagane (jako podmiotu, który nie jest klientem IO), wymagane natomiast będą dane podmiotu w imieniu którego wykonana została transakcja (jako podmiotu, którego dane IO otrzymuje w komunikacie dotyczącym transferu przychodzącego, np. właściciela rachunku, z którego przyszedł przelew zza granicy) oraz dane beneficjenta (jako podmiotu – klienta IO, np. właściciela rachunku prowadzonego przez IO przyjmującą przelew przychodzący).